

<https://doi.org/10.26565/2226-0994-2026-74-14>

УДК 141.7:316.6

Лідія Газнюк, Любов Карпець, Юлія Коваленко

МОТИВАЦІЯ І ДОВІРА У СПОРТИВНІЙ КОМУНІКАЦІЇ: ФІЛОСОФСЬКИЙ ВИМІР

У статті здійснюється комплексний філософсько-антропологічний аналіз феноменів мотивації та довіри як фундаментальних засад спортивної комунікації. Актуальність теми зумовлена трансформацією сучасного спорту в умовах глобалізації, комерціалізації та діджиталізації, де технічний результат і цифрові показники часто затьмарюють ціннісно-сміслові наповнення атлетичної діяльності. Пропонується погляд на спорт не просто як на сферу фізичних досягнень, а як на специфічний простір комунікативних практик, що базуються на складній взаємодії ідентичностей. Центральну увагу в роботі приділено довірі як онтологічній передумові існування будь-якої спортивної спільноти. Довіра аналізується не лише як психологічний стан комфорту, а як базова інтенційність, що уможливає командну взаємодію та легітимізує ієрархічні структури у відносинах «тренер-спортсмен». Доведено, що без акту довіри до Іншого (партнера, тренера, суперника) спортивна комунікація втрачає свою цілісність, перетворюючись на механічну сукупність дій. Мотивація у дослідженні інтерпретується крізь призму екзистенційного вибору та прагнення особистості до самотрансценденції. Виявлено, що у «суспільстві видовища» мотивація часто піддається ерозії через тиск зовнішніх символічних структур (брендів, медіа-образів, рейтингів). Обґрунтовує необхідність повернення до «внутрішньої мотивації», яка корениться у повазі до культурних норм та етики Fair Play Чесної гри). Особливий акцент зроблено на процесах формування ідентичності атлета та філософському вимірі слова як мотиваційного чинника у спортивній діяльності. Стверджується, що ідентичність у спорті конструюється у точці перетину суб'єктивного досвіду тілесності та колективного досвіду команди. Символічні структури спорту (ритuali, коди поведінки) розглядаються як медіатори, що транслюють цінності солідарності та відповідальності. У висновках зазначено, що відновлення довіри в спортивній комунікації є ключовою умовою збереження гуманістичного потенціалу спорту. Наукова новизна статті полягає в обґрунтуванні філософської моделі «довірливої комунікації», де мотивація постає не як інструмент досягнення успіху за будь-яку ціну, а як воля до автентичного буття у спорті.

Ключові слова: довіра, мотивація, спортивна комунікація, ідентичність, символічні структури, комунікативні практики.

У сучасному світі спорт постає не лише як сфера фізичної активності чи професійної діяльності, а й як багатовимірний соціокультурний феномен, що формує цінності, ідентичності й комунікативні практики. Саме в цьому вимірі мотивація набуває особливої значущості: вона є не лише внутрішнім рушієм досягнення результатів, але й ключовим механізмом інтеграції спортсмена у систему соціальних відносин, культурних норм і символічних структур. Мотивація спортсменів не може бути редукованою лише до психологічних чи біологічних чинників, вона постає як багаторівнева система смислів, що формується у процесі комунікації та взаємодії. Саме комунікативна природа мотивації відкриває можливість її філософського осмислення, як феномена, що інтегрує індивідуальне прагнення до самореалізації з колективними формами діяльності, дискурсом цінностей та символічними структурами, де слово, жест, наратив і культурний контекст стають чинниками формування волі й цілеспрямованості. У цьому сенсі мотивація постає як комунікативний акт, що інтегрує особистісні й колективні смисли, створюючи простір для трансценденції індивідуального досвіду в сферу загальнолюдських цінностей.

Особливої уваги заслуговує феномен довіри, який постає фундаментальним чинником мотиваційних процесів у спорті. Баланс довіри між спортсменом і тренером, командою й індивідом, інституціями й культурними наративами створює умови для стійкої

© Газнюк Л. М., Карпець Л. А., Коваленко Ю.М., 2026.



This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0.

мотивації, що ґрунтується на взаємному визнанні та спільному прагненні до мети. Довіра є онтологічною основою комунікації, яка забезпечує можливість трансформації індивідуального зусилля у колективний сенс. Дисбаланс довіри, її втрата, порушення чи надмірна концентрація призводить до кризи мотивації, коли прагнення до результату втрачає свою ціннісну опору. Недовіра руйнує комунікативний простір, перетворюючи мотивацію на інструмент зовнішнього примусу, позбавлений внутрішньої легітимності. Саме тому філософський аналіз мотивації у спорті неможливий без осмислення динаміки довіри як ключового механізму, що визначає якість комунікації та автентичність спортивного досвіду.

Актуальність дослідження полягає у необхідності філософського осмислення комунікативних механізмів мотивації спортсменів, адже саме вони визначають не лише ефективність спортивної діяльності, але й її культурно-ціннісний вимір. Такий підхід дозволяє виявити глибинні смисли спортивної практики, розкрити її як простір комунікації, де мотивація стає не лише інструментом досягнення, а й формою буття людини у світі.

Наукові розвідки щодо можливості взаєморозуміння між людьми, здатності сприймати й передавати інформацію отримали свій концептуальний вираз у категорії інтерсуб'єктивності. Проблема інтерсуб'єктивності, започаткована у феноменології Е. Гуссерля, знайшла подальший розвиток у працях Б. Вальденфельса, Е. Левінаса, М. Мерло-Понті, П. Рікера, Ж.-П. Сартра, М. Шелера. Особливого значення цей концепт набуває в комунікативній філософії, де розгляд явищ культури й комунікації здійснюється у їх нерозривному зв'язку. Вагомий внесок у цей напрям зробили К.-О. Апель, Л. Вітгенштайн, Ю. Габермас, Г. Гадамер, І. Гердер, П. Сорокін, Ф. Шлеєрмахер, О. Шпенглер, а також сучасні українські дослідники А. Єрмоленко, П. Кравченко, О. Назарчук, Н. Петрук, А. Якимович та інші. У їхніх працях комунікація розглядається не просто як обмін інформацією, а як фундамент існування культури, мови та людського розуміння. Зокрема, окремі аспекти мотивації й довіри знаходили відображення у дослідженнях філософів, які аналізували спорт як соціокультурний феномен, наголошуючи на його символічних структурах, комунікативних механізмах і ролі у формуванні ідентичності (М. Ібрагімов, Ю. Компанієць, Ю. Семенова). Важливе методологічне значення для осмислення довіри в спортивній діяльності мають фундаментальні дослідження у сфері соціальної теорії, серед яких найвідомішими є праці Н. Лумана, Е. Гіденса, Ф. Фукуями, А. Селігмена, П. Штомпки, Т. Ямагіші, Б. Міцтела, Б. Барбера, Д. Гамбетти, Е. Усланера. Комунікативна природа мотивації у спорті постає як складний феномен, що поєднує інтерсуб'єктивні засади взаємодії, символічні структури культури й соціальні механізми довіри, формуючи цілісну картину спортивної діяльності у філософському вимірі.

Діалогічність як основа людського буття у світі постає центральною темою філософської антропології М. Бубера, який розкриває контексти існування людини через занурення у світ Іншого, через співвіднесення буття «Я» з буттям «Ти» [Buber, 1970]. У межах цієї традиції особлива увага приділяється значущості постаті Іншого та його суб'єктивності, що забезпечує взаємність комунікації. Важливою умовою такої взаємності у «Я–Ти–зв'язку» є довіра, яка гарантує появу ознак справжнього діалогу: відкритості до світу, взаємності й обопільної спрямованості внутрішньої дії.

У спортивному контексті ця діалогічна парадигма набуває конкретного виміру. Взаємини між спортсменом і тренером, між членами команди чи навіть між індивідом і спортивною спільнотою можна розглядати як реалізацію «Я–Ти–зв'язку». Коли у цих взаєминах існує баланс довіри, мотивація постає автентичною, адже вона ґрунтується на взаємному визнанні й відкритості. Так, підтримка тренера у вирішальний момент змагання чи колективний ритуал команди перед виходом на поле є не лише психологічними чинниками, але й проявами діалогічної взаємності, що формують простір довіри. Довіра постає як сфера відкритості, готовності до усвідомленої залежності, покладання на волю

Іншого, що відображає вживання в досвід Іншого, смислове осягнення його (Іншого) присутності-для-мене, конституювання Іншого в горизонті власного теперішнього [Кожем'якіна, 2019].

Довіра, що забезпечує відносини відкритості, набуває статусу важливої категорії дискурсивної етики. На думку Ю. Габермаса, перехід від мови як комунікативної дії до мови як дискурсу створює умови для інтерпретації, аргументації та теоретичного виправдання [Габермас, 2011]. Такий підхід формує мережу зв'язків, спрямованих на взаємовизнання, що стимулює розширення культури довіри. Мотивація спортсмена не може бути зведена лише до імпульсу чи зовнішнього стимулу. Вона формується у просторі дискурсу, де довіра є умовою автентичності комунікації. Наприклад, коли тренер не просто закликає до зусиль («працуй більше!»), а аргументує їхню необхідність у ширшому контексті («кожне тренування наближає нас до спільної мети!»), мотивація переходить із рівня комунікативної дії до рівня дискурсу. Це створює простір взаємовизнання, де спортсмен відчуває себе не об'єктом впливу, а суб'єктом діалогу.

Як бачиться, дискурсивна етика Габермаса [Габермас, 2011] дозволяє осмислити мотивацію у спорті як процес, що ґрунтується на довірі та взаємності. Баланс довіри забезпечує можливість перетворення індивідуального прагнення на колективний сенс, а дискурсивний вимір комунікації робить мотивацію не лише інструментом досягнення результату, але й формою культурно-ціннісного буття спортсмена у світі.

На множинність мови як множинність мовленнєвих ігор звертає увагу Л. Вітгенштайн. Він зазначав, що мовленнєва діяльність у неоднакових ситуаціях регламентується різними правилами. Вступаючи у взаємодію, учасники комунікації, використовуючи правила «мовних ігор» і фонові знання про світ, оперують мовою для досягнення досить різноманітних цілей. Якщо для раннього Вітгенштайна мова була «дзеркалом» світу, для пізнього вона є інструментарієм, де значення слова визначається не об'єктом, який воно позначає, а способом його використання у конкретному контексті [Вітгенштайн, 1999]. Зокрема, у спорті мотиваційні вислови функціонують як символи, які констатують довіру між учасниками спортивного процесу та легітимують прагнення до результату. Такі короткі фрази як «Ти зможеш!» чи «Не здавайся!» виконують роль екзистенційних імпульсів, що актуалізують внутрішню волю спортсмена й водночас підтверджують підтримку з боку іншого. У цьому сенсі вони є актами комунікативного визнання, де довіра проявляється через просту, але значущу форму.

Колективні девізи («Ми одна команда!», «Разом до перемоги!») постають як символічні структури, що інтегрують індивідуальні прагнення у спільний сенс. Вони створюють простір колективної ідентичності, де мотивація ґрунтується на балансі довіри між членами команди. Фрази підтримки після поразки («Поразка – це ще один крок до перемоги») мають характер ціннісної трансформації, адже вони перетворюють негативний досвід на ресурс для майбутнього. Тут довіра проявляється як здатність надати сенс навіть невдачі, зберігаючи автентичність мотивації.

Визнання спільної інтерсуб'єктивної природи у ціннісному й функціональному взаємозв'язку «Я» з Іншим відкриває комунікативні переваги, що дозволяють трактувати довіру як своєрідне «перейняття ролі». У цьому процесі формується новий контекст очікувань, де дії Іншого осмислюються крізь призму власного досвіду. Довіра постає як сфера відкритості й готовності до усвідомленої залежності, як покладання на волю Іншого, що водночас означає занурення у його досвід і смислове осягнення його присутності-для-мене. У такий спосіб Інший конститується в горизонті мого теперішнього, стаючи невід'ємним елементом комунікативного буття [Кожем'якіна, 2019]. У спортивному просторі ця інтерсуб'єктивна динаміка проявляється у взаєминах між спортсменом і тренером, між членами команди чи навіть між індивідом та спортивною спільнотою. Коли спортсмен довіряє тренеру, він фактично «переймає його роль», приймаючи очікування й інтерпретації Іншого як власні. Це створює новий горизонт мотивації, де індивідуальне прагнення до результату інтегрується у колективний сенс. Водночас довіра до команди

означає готовність покластися на інших, визнаючи їхню присутність як умову власної дії. Саме ця інтерсуб'єктивна взаємність забезпечує автентичність мотивації та її культурно-ціннісний вимір.

Окрім мотивації у взаємодії «спортсмен–тренер», підтримки команди й уболівальників, у добу високих технологій важливим мотиватором спортивної діяльності постає й смартфон як технічний співрозмовник, що формує нову комунікативну природу довіри та її балансу. Так, сервіс Endomondo, створений у 2007 році, пропонував не лише технічний контроль за тривалістю забігу, відстанню, швидкістю чи частотою серцевих скорочень, але й реалізував програму мотиваційної підтримки. У режимі реального часу спортсмен отримував голосові повідомлення із заохоченням, наприклад: «Ви пробігли три кілометри, тримайте темп!» або «Чудово, залишилося ще трохи! Ти –молодець!». Крім того, додаток дозволяв друзям надсилати голосові повідомлення підтримки під час тренування, що створювало ефект присутності тренера чи команди. Отже, смартфон ставав не лише інструментом контролю, а також засобом комунікативної взаємодії, де слово виконувало функцію мотиватора. Це свідчить про трансформацію природи спортивної комунікації: мотивація постає не лише як результат безпосереднього контакту між тренером і спортсменом, а й як продукт технологічного медіуму, який здатний відтворювати символи підтримки та довіри у цифровому форматі.

У філософії слово розглядається не лише як знак чи інструмент комунікації, а як спосіб буття смислу. У Гайдеггера мова — «дім буття», тобто саме через слово відкривається світ [Гайдеггер, 2007, с. 232]. У спорті це означає, що слово тренера, наставника чи навіть внутрішній монолог спортсмена стає тим, що відкриває новий горизонт дії, надає сенс зусиллям і спрямовує волю.

У Габермаса комунікація – це простір досягнення взаєморозуміння [Habermas, 1981]. Слово мотивує, коли воно не просто наказ чи інструкція, а аргументований дискурс, що створює згоду. Для спортсмена це означає, що мотивація народжується у процесі діалогу, коли він сприймає те, що пропонує колектив чи тренер, і робить їх власними.

Рікер наголошував на ролі наративу у формуванні ідентичності [Рікер, 2002]. Слово мотивує тоді, коли воно стає частиною історії як то «ти переможець», «твоя праця має сенс», «це шлях до слави». Такі висловлювання інтегруються у життєвий наратив спортсмена, формуючи його ідентичність як того, хто прагне досягнень.

Продуктивним видається звернення до аналізу довіри як комунікативно-раціональної дії, спрямованої на досягнення порозуміння, де ключовим постає суб'єкт–суб'єктний принцип взаємовизнання, а не телеологічний суб'єкт–об'єктний [Єрмоленко, 1999, с. 65].

Важливо зазначити, що мотивація у спортивному дискурсі реалізується не лише у вербальній формі, а й у невербальній – через жести, міміку, тілесні рухи та ритуали, які здатні створювати атмосферу довіри, підтримки й колективної єдності. Саме невербальна мотивація, закорінена у тілесних формах комунікації, часто має не менший вплив, ніж словесні заклики, оскільки вона апелює до глибинних рівнів інтерсуб'єктивності й автентичності взаємодії [Газнюк, Семенова, 2018]. Жести є внутрішньо складними й багатоаспектними мовними тілесними феноменами. Вони мають не тільки антропологічний, лінгвістичний, психологічний і соціальний аспекти дослідження, але й певний філософський зміст. Утворюючи своєрідну мову тіла, водночас зі словесним мовленням, вони є засобом і атрибутом комунікації, відображаючи до того ж соціальні, культурні, етичні та інші особливості. Наприклад, жест піднятої руки тренера чи капітана команди перед стартом змагання може слугувати знаком єдності й готовності до спільної дії. Подібно, обійми або «п'ятірка» після вдалого моменту гри не лише виражають підтримку, але й констатують інтерсуб'єктивний зв'язок «Я–Ти», де кожен учасник відчуває свою значущість у колективному досвіді.

Жест, в основному, розуміємо як виразний рух тіла, переважно, що супроводжує мовлення, тобто є доповненням до словесних дій і більш-менш залежить від похідного

слова, замінює його, або просто виступає як безсловесна дія. Жест як знак несе в собі певну суть, яку людина намагається виразити. Жестові рухи утворюють своєрідну мову тіла, є першим знаком як у процесі історичного, так і індивідуального розвитку людини. Вони ж утворюють систему культурно-знакової орієнтації, яка є системою організації міжособистісних взаємодій [Карпець, 2015]. Ці тілесні рухи мають свій зміст, що й передбачає спілкування. Наприклад, жести уболівальників у спортивному дискурсі виконують надзвичайно важливу мотиваційну функцію, адже вони стають невербальними символами підтримки та довіри, що формують інтерсуб'єктивний простір взаємності між гравцями та аудиторією. Оплески, піднятий кулак, махання прапорами чи шарфами, руки у формі серця – усі ці невербальні акти виражають схвалення, єдність і солідарність, створюючи атмосферу колективної енергії. Вони не лише передають емоції, але й констатують довіру, перетворюючи спортивне змагання на комунікативний феномен, у якому мотивація народжується у взаємодії «Я–Інший». У цьому сенсі уболівальники стають активними учасниками дискурсу, а їхні жести – знаками взаємності, що інтегрують індивідуальне прагнення спортсмена у колективний сенс спільної перемоги.

Отже, слово має не лише комунікативний, а й онтологічний вимір: воно здатне відкривати нові горизонти буття та формувати смисли, що визначають людську діяльність. У спортивному контексті слово тренера, звернення капітана команди чи навіть внутрішній монолог спортсмена стають актами смислотворення, які змінюють емоційний стан, мобілізують внутрішні ресурси й впливають на результативність. Отже, слово постає не як зовнішній стимул, а як феномен, що інтегрує психологічне, соціальне й екзистенційне.

Комунікативні механізми мотивації у спорті можна розглядати як складну систему мовних стратегій, риторичних прийомів та дискурсивних практик, які формують особливий тип спортивного дискурсу. З філософської точки зору цей дискурс є простором, де поєднуються індивідуальні прагнення та колективні цінності, де слово стає носієм не лише інформації, а й етичного імперативу, символічного значення та культурного коду. Мотиваційні конструкції у спортивній діяльності є не лише засобами психологічного впливу, а постають як екзистенціально значуща практика комунікації, де слово стає носієм довіри, а довіра є умовою автентичності мотивації. Так, позитивно маркована лексика («сильний», «витривалий», «переможець»), епітети й метафори («ти – машина», «команда як єдиний організм»), а також повтори й вигук («Вперед! Вперед!») не лише стимулюють емоційний стан спортсмена, але й закріплюють довіру до тренера та команди як джерела підтримки. Прагматичні стратегії комунікації проявляються через переконання, заохочення та натхнення, що формують мотиваційний дискурс, у якому слово стає чинником легітимації зусиль. Аргументовані пояснення («Кожне тренування наближає нас до медалі»), підкреслення досягнень («Ти вже показав чудовий результат») і апеляція до цінностей («Ми граємо не лише за себе, а й за країну») створюють простір довіри, де мотивація набуває культурно-ціннісного виміру. Командні ритуали, слогани, наративи успіху забезпечують колективну інтеграцію та формують символічний простір, у якому мотивація стає спільним досвідом. Вони не лише підтримують емоційний тонус, але й укорінюють довіру як основу колективної пам'яті та віри у майбутні досягнення.

Висновки. Отже, мовні засоби у спортивному дискурсі слід розглядати як філософськи значущий механізм формування мотивації, що поєднує індивідуальне прагнення до результату з колективними цінностями й балансом довіри. Окрім мотивації у взаємодії «спортсмен–тренер», підтримки команди й уболівальників, у добу високих технологій важливим мотиватором спортивної діяльності постає й смартфон як технічний співрозмовник, що формує нову комунікативну природу довіри та її балансу. Визнання спільної інтерсуб'єктивної природи в ціннісному й функціональному взаємозв'язку «Я з Іншим» відкриває комунікативні переваги, що дають змогу трактувати довіру як своєрідне «перейняття ролі». У цьому процесі формується новий контекст очікувань, де дії Іншого осмислюються крізь призму власного досвіду. Довіра постає як сфера відкритості й готовності до усвідомленої залежності, як покладання на бажання та волю Іншого, що

водночас означає занурення у його досвід і смислове осягнення його присутності-для-мене. Інший конститується в горизонті мого теперішнього, стаючи невід'ємним елементом комунікативного дійства. У спортивному контексті ця інтерсуб'єктивна динаміка проявляється у взаєминах між спортсменом і тренером, між членами команди чи навіть між індивідом і спортивною спільнотою. Коли спортсмен довіряє тренеру, він фактично «переймає його роль», приймаючи бажання, очікування й інтерпретації Іншого як власні. Це створює новий горизонт мотивації, де індивідуальне прагнення до результату інтегрується у колективний сенс. Водночас довіра до команди означає готовність покластися на інших, визнаючи їхню присутність як умову власної дії. Саме ця інтерсуб'єктивна взаємність забезпечує автентичність мотивації та її культурно-ціннісний вимір.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Вальденфельс Б. *Топографія Чужого: студії до феноменології Чужого: посібн. з філософських дисциплін* / пер. В. Кебуладзе. Київ : ППС, 2002. 206 с.

Вітгенштайн Л. *Філософські дослідження* / пер. з нім. Є. Поповича. Київ : Основи, 1999. 285 с.

Габермас Ю. *Дії, мовленнєві акти, мовно опосередковані інтеракції і життєвий світ. Постметафізичне мислення*. Пер. з нім. В. Купліна. Київ: Дух і Літера, 2011. 280 с.

Газнюк Л.М., Семенова Ю.А. *Фізична культура в соматичному бутті людини / Development trends in pedagogical and psychological sciences: the experience of countries of Eastern Europe and prospects of Ukraine: monograph / edited by authors. –1st ed. Riga, Latvia : “Baltija Publishing”, 2018. P.214-231.*

Гайдеггер М. *Дорогою до мови*. Пер. з нім. Володимир Кам'янець. Львів : Літопис, 2007. 232 с.

Єрмоленко А.М. *Комунікативна практична філософія*. Київ: Лібра, 1999. 488 с.

Ібрагімов М. М. *Сова Мінерви і Аполлон : філософське есе про спорт*. Київ : ТОВ “НВП” Інтерсервіс”, 2013. 320 с.

Карпець Л.А. *Освітня реальність інформаційного суспільства: монографія*. Харків : Оберіг, 2015. 387 с.

Кожем'якіна О.М. *Довіра як ціннісна основа соціальної взаємодії: монографія*. Черкаси: ФОП Гордієнко Є.І., 2019. 424 с.

Рікер П. *Сам як Інший*. Пер. із фр. В. Андрушко, О. Сирцова. Вид. 2ге. Київ : Дух і літера, 2002. 458 с.

Buber, Martin. *I and Thou*. Translated by Walter Kaufmann. New York: Charles Scribner's Sons, 1970.

Habermas J. *Theorie des kommunikativen Handelns. Bd. 1 : Handlungsrationalität und gesellschaftliche Rationalisierung*. Frankfurt a. M. : Suhrkamp, 1981. 533 S.

Rorty, R. (1998). The inspirational value of great works of literature. In *Achieving Our Country: Leftist Thought in Twentieth-Century America* (pp. 125–147). Harvard University Press.

Газнюк Лідія Михайлівна

доктор філософських наук, завідувач кафедри гуманітарних наук

Харківська державна академія фізичної культури

вул. Клочківська, 99, 61058, м. Харків, Україна

E-mail: lidiagazn@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4444-3965>

Карпець Любов Анатоліївна

доктор філософських наук, професор

завідувач кафедри української та іноземних мов

Харківська державна академія фізичної культури

вул. Клочківська, 99, 61058, м. Харків, Україна

E-mail: lubo.karpets@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4263-7806>

Коваленко Юлія

доктор філософії

доцент кафедри української та іноземних мов

Харківська державна академія фізичної культури

вул. Клочківська, 99, 61058, м. Харків, Україна

E-mail: julawa09@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5736-4249>

Внесок авторів: всі автори зробили рівний внесок у цю роботу

Конфлікт інтересів: автори повідомляють про відсутність конфлікту інтересів

Стаття надійшла до редакції 18.01.2026

Стаття рекомендована до друку 05.03.2026

Переглянуто 27.02.2026

Опубліковано 25.05.2026

MOTIVATION AND TRUST IN SPORTS COMMUNICATION: A PHILOSOPHICAL DIMENSION

Gazniuk Lidiia M.

DSc in Philosophy, Professor,

Head of Humanities Department

Kharkiv State Academy of Physical Culture

99, Klochkivska str., Kharkiv, 61022, Ukraine

E-mail: lidiagazn@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4444-3965>

Karpets Lubov A.

DSc in Philosophy, Professor,

Head of Department of Ukrainian and Foreign Languages

Kharkiv State Academy of Physical Culture

99, Klochkivska str., Kharkiv, 61022, Ukraine

E-mail: lubo.karpets@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4263-7806>

Kovalenko Yuliya

Doctor of Philosophy, Associate Professor

Department of Ukrainian and Foreign Languages

Kharkiv State Academy of Physical Culture

99, Klochkivska str., Kharkiv, 61022, Ukraine

E-mail: julawa09@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5736-4249>

ABSTRACT

This article presents a comprehensive philosophical-anthropological analysis of motivation and trust as fundamental foundations of sports communication. The relevance of the topic is determined by the transformation of contemporary sport under conditions of globalisation, commercialisation and digitalisation, wherein technical performance and quantitative metrics frequently overshadow the value-laden and meaning-constitutive dimensions of athletic activity. The paper proposes viewing sport not merely as a domain of physical achievement, but as a specific space of communicative practices grounded in the complex interplay of identities. Central attention is devoted to trust as an ontological precondition for the existence of any sports community. Trust is analysed not simply as a psychological state of comfort, but as a fundamental intentionality that makes possible collective interaction and legitimises hierarchical structures within the coach–athlete relationship. It is argued that without the act of trust in the

Other – partner, coach, or opponent – sports communication loses its integrity, dissolving into a mechanical aggregate of actions. Motivation in this study is interpreted through the prism of existential choice and the individual's aspiration towards self-transcendence. It is demonstrated that in the “society of the spectacle,” motivation frequently undergoes erosion under the pressure of external symbolic structures: brands, media images, and rankings. The necessity of a return to “intrinsic motivation,” rooted in respect for cultural norms and the ethics of Fair Play, is substantiated. Particular emphasis is placed on processes of athlete identity formation and the philosophical dimension of the word as a motivational factor in sports activity. It is argued that identity in sport is constructed at the intersection of the subjective experience of corporeality and the collective experience of the team. The symbolic structures of sport – rituals and codes of conduct – are examined as mediators transmitting values of solidarity and responsibility. The conclusions state that the restoration of trust in sports communication is a key condition for preserving the humanistic potential of sport. The scholarly novelty of the article lies in the elaboration of a philosophical model of “trust-based communication,” in which motivation appears not as an instrument for achieving success at any cost, but as a will towards authentic being in sport.

Keywords: *trust, communicative practices, word, identity, motivation, team, sports community, symbolic structures of sport, cultural code, values of solidarity.*

REFERENCES

- Waldenfels, B. (2002). *Topography of the Alien: Studies on the phenomenology of the Alien* (V. Kebuladze, Trans.). PPS. (In Ukrainian)
- Wittgenstein, L. (1999). *Philosophical investigations* (Ye. Popovych, Trans.). Osnovy. (In Ukrainian)
- Haziuk, L. M., & Semenova, Yu. A. (2018). Physical culture in the somatic being of a person. In *Development trends in pedagogical and psychological sciences: The experience of countries of Eastern Europe and prospects of Ukraine* (pp. 214–231). Baltija Publishing. (In Ukrainian)
- Habermas, J. (2011). Actions, speech acts, linguistically mediated interactions and the lifeworld. In *Postmetaphysical thinking* (V. Kuplin, Trans.). Dukh i Litera. (In Ukrainian)
- Heidegger, M. (2007). *On the way to language* (V. Kamianets, Trans.). Litopys. (In Ukrainian)
- Yermolenko, A. M. (1999). *Communicative practical philosophy*. Libra. (In Ukrainian)
- Ibrahimov, M. M. (2013). *The Owl of Minerva and Apollo: A philosophical essay on sport*. Interservis. (In Ukrainian)
- Karpets, L. A. (2015). *Educational reality of the information society: Monograph*. Oberih. (In Ukrainian)
- Kozhemiakina, O. M. (2019). *Trust as a value-based foundation of social interaction: Monograph*. FOP Hordiienko Ye. I. (In Ukrainian)
- Ricoeur, P. (2002). *Oneself as another* (V. Andrushko & O. Syrtsova, Trans., 2nd ed.). Dukh i literatura. (In Ukrainian)
- Buber, M. (1970). *I and Thou* (W. Kaufmann, Trans.). Charles Scribner's Sons.
- Habermas, J. (1981). *Theorie des kommunikativen Handelns: Bd. 1. Handlungsrationalität und gesellschaftliche Rationalisierung*. Suhrkamp.
- Rorty, R. (1998). The inspirational value of great works of literature. In *Achieving Our Country: Leftist Thought in Twentieth-Century America* (pp. 125–147). Harvard University Press.

Authors Contribution: All authors have contributed equally to this work

Conflict of Interest: The authors declare no conflict of interest

The article was received by the editors 18.01.2026

The article is recommended for printing 05.03.2026

The article was revised 27.02.2026

This article published 25.05.2026

Як цитувати: Газнюк, Л., Карпєць, Л., & Коваленко, Ю. (2026). Мотивація і довіра у спортивній комунікації: філософський вимір. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Філософія. Філософські перипетії»*, (74), 137-144. <https://doi.org/10.26565/2226-0994-2026-74-14>

In cites: Gazniuk, L., Karpets, L., & Kovalenko, Y. (2026). Motivation and trust in sports communication: a philosophical dimension. *The Journal of V. N. Karazin Kharkiv National University, Series Philosophy. Philosophical Peripeteias*, (74), 137-144. <https://doi.org/10.26565/2226-0994-2026-74-14> [In Ukrainian]